

Павло Маков, Дотик№3, з циклу Відбитки пальців, 2014, фрагмент, малюнок (графіт, кольоровий олівець), багаторазове інтагліо, акрил, папір, 97х95

Межа

03.06 - 29.06.15

Павло Маков

«...Україна – це країна, якої нема. Теперішній час – межа, архипенківський простір між двома різними Українами. Цей час не буде належати до історії ні першої, ні другої. Настільки одна на іншу неподібні. Сучасна Україна – це розлом, вулкан, який змінює базову географію» – Тарас Прохасько, «Одної і тої самої»¹

Ще за часів першої зустрічі Павло Маков та Тарас Прохасько мали намір створити спільну книгу, яка б складалася з офортів та текстів. Неодмінною умовою її виготовлення мала бути відсутність будь-якого обговорення змісту. Об'єднувати проект повинна була тема садів, а дрібниці мали самі утворювати й вести полілог, без зайвих попередніх домовленостей. Номінально книга не з'явилася, проте це не означало її повної відсутності. За словами Прохаська, «спільний проект може бути навіть в такій формі, що ми просто знаємо про це»².

Фрагмент з останнього роману «Одної і тої самої», що став епіграфом до тексту, дивним чином зачіпляє засадничі теми Павла Макова. Від погляду на Україну як на Утопію (країну, якої нема), до роз'яснення її долі мовою географії [та рослин]. Перша медитація книги – з приводу країни, що «нагадує бесаги»³ (подвійну торбу) – за словами художника є найбільш влучним текстом до того, що робить він сам.

«Межа» – продовження та розвиток сюжетів, що були започатковані художником у попередніх експозиціях. Ланцюг, що його розпочато виставкою «Ковдра, Город, Башта, Хрест, Доля» (PinchukArtCentre, 2011) та продовжено «Paradiso Perduto» (Національний художній музей України, 2014) і новою «Межею» (Я Галерея, 2015) – історія, яка почалася таким собі «етнографічним дослідженням» людей, що оточують та поділяють з тобою спільний простір, з їхнім власним баченням Щастя за земного життя. Що б тим Щастям не було – контейнер чи замиська ділянка, – згодом «країна-ідея, яка, виживаючи і боронячись, мріяла про свій рай»⁴, віднайшла себе у дещо іншому стані. У ситуації надмірного накопичення латентності, непроявленості мрій, а разом з тим – поміж розірваних зв'язків «втраченого раю». Адже навички відчувати межу формуються протягом життя. Ми помічаємо, як єдина, начебто, земля, ділиться на зони собакою. Як діють заборони в одному просторі, повністю нівелюючи себе в іншому. Яке місце має сакральний статус, а яке – відокремлене своєю історичною цінністю. Але, видається, зведені штучні та відкинуті природні лінії – змішані. Окремішність місць наразі нічого не варта, не здатна себе окреслити та розрізнити. «Всі атрибути християнства як системи пронизані правилами співжиття з духами»⁵, закони місць (та й будь-які) не діють. Базова географія закинута й забута, бо лінії, насправді, не проходять по населених пунктах. Вони вдираються у кожне окреме подвір'я, квартиру, аби розподілити людей за ментальностями. Поділяють межею, яка, інколи, може чогось і варта, або ж межею, переступити через яку не варто і мізинця. Коло замкнулося: межа пройшла по селищу Щастя. На роботах з'явився новий елемент – конструкції з бетонних блоків – своєрідний розділовий знак у текстознавстві map.

Водночас, це просто слово – «межа» – зрозуміле незалежно від мови, української чи російської.

Занехаяні простори останніх серій, географічні розкладки, які завжди розповідають історію людей уникаючи них самих, у новій експозиції наближаються до антропоморфної образності. В основу композиції офортів покладено структуру відбитку пальця – синоніму людського обличчя, гаранта персональної зацікавленості у тому, що сад буде рости. «Межа» – проєкт про відповідальність. Тобто, про наступний крок, що його треба справдити сьогодні. Дотик – форма за мить до плану лабіринту, кружляння в якому – нерозв'язні спроби віднайти конструкцію цілої людини.

Тож, що то за шлях, що його пройдено від Утопії до «Межі»? І що то за час, в якому місце, якого нема, наразі має окреслювати власні кордони?

Борис Філоненко

1. Прохасько, Тарас. Одної і тої самої. – Чернівці: Книги – XXI, Meridian Czernowitz, 2013. – С.20

2. НЕСамовираження як шлях до успіху Тараса Прохаська та Павла Макова. – Галицький кореспондент. – Електронний ресурс: <http://gk-press.if.ua/node/18183>

3-5. Прохасько, Тарас. Одної і тої самої. – Чернівці: Книги – XXI, Meridian Czernowitz, 2013. – С.5, С.21, С.16

Павло Маков народився 1958 року в Санкт-Петербурзі. Живе і працює в Харкові.

У 1979 році закінчив Кримське художнє училище ім. М. С. Самокіша (м. Сімферополь), 1978 року – Академію мистецтв (м. Санкт-Петербург), 1984 року – Харківський художньо-промисловий інститут (факультет графіки).

З 1988 року – член Спілки художників України, з 1994 – член Королівського товариства живописців та графіків Великобританії. Із 2006 року Павло Маков – член-кореспондент Академії мистецтв України.

Учасник і переможець багатьох виставок графіки, серед яких також «Бієнале графіки» (Калінінград, Росія, 1990, 1992 і 1998 роки), VI Міжнародне бієнале графіки й малюнка (Тайпей, 1993), «Осака Трієнале 94» (Осака, Японія, 1994), Національне трієнале графіки (Київ, 1997), Міжнародне трієнале графіки (Прага, 1998) та ін. У 2009 році Павло Маков отримав Срібну медаль Академії мистецтв України. Автор і учасник численних проєктів в Україні та за кордоном. Роботи митця знаходяться в колекціях музеїв України, Росії, Угорщини, Італії, Іспанії, Великобританії, США та інших країн світу.

Перший проєкт авторської книги «Авторські книжки, мапи, мініатюри» Павла Макова в арт-центрі Я Галерея у 2007 році був другим проєктом першого виставкового майданчика Я Галерея на вул. Волоській. Наступного року проєкт Павла Макова «Сад», організований арт-центром, було представлено у львівській галереї Дзига, а «Сади і парки східної України та Криму» – в Я Галерея у Києві. 2009 року відбувся четвертий персональний проєкт у співпраці з Я Галерея під назвою «Алея: історія однієї прогулянки». У 2012 році у арт-центрі Я Галерея Павло Маков представляє свій персональний проєкт «Тижневик» (Київ). 2014 рік відзначено у творчості Павла Макова персональним проєктом PARADISO PERDUTO у НХМУ (Київ), а також участю у груповому проєкті під кураторством Галини Склярєнко та Валерія Сахарука «У наших раї» у Я Галерея (Дніпропетровськ, 2014), а вже у 2015 – у колективній виставці «На межі. Українське мистецтво 1985—2004» у PinchukArtCentre.